

Магістр 2 року навчання
фінансового факультету ХНЕУ

АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ДЕПОЗИТНОЇ БАЗИ БАНКУ

Анотація. Проаналізовано основні тенденції формування депозитної бази ПАТ "УкрСиббанк" та ефективність депозитної політики. Розглянуто актуальні проблеми залучення депозитів банками України. Надано рекомендації щодо підвищення ефективності депозитної політики.

Аннотация. Проанализированы основные тенденции формирования депозитной базы ПАТ "УкрСиббанк" и эффективность депозитной политики. Рассмотрены актуальные проблемы привлечения депозитов банками Украины. Предоставлены рекомендации относительно повышения эффективности депозитной политики.

Annotation. The basic tendencies of forming the deposit base of PJSC "UkrSibbank" and the efficiency of deposit politics are analysed. The topical issues of attracting the deposits by the banks of Ukraine are considered. The recommendations in relation to the increase of deposit politics efficiency are given.

Ключові слова: депозит, проблеми залучення депозитів, депозитна політика, процентна політика.

Депозити є важливим джерелом формування банківського капіталу. Однак для банків існують деякі складнощі при здійсненні депозитних операцій. По-перше, депозитне залучення коштів пов'язане зі значними маркетинговими дослідженнями, грошовими та матеріальними витратами банків. По-друге, одну частину залучених коштів банки повинні зберігати в Національному банку України, а за іншу здійснювати платежі до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. По-третє, депозитне залучення коштів залежить в основному від ініціативи потенційних вкладників, а не від банку, якому часто буває складно, а то й неможливо здійснити оперативне залучення коштів у вклади. І нарешті, варто врахувати обсяги тимчасово вільних грошових коштів у межах окремо взятого регіону та країни загалом [1].

Слід провести аналіз формування депозитної бази з погляду їх впливу на ліквідність на прикладі ПАТ "УкрСиббанк" [2] (таблиця).

Таблиця

**Коефіцієнтний аналіз депозитів ПАТ "УкрСиббанк"
за 2009 – 2011 рр.**

Найменування показника	Обчислене значення за результатами діяльності		
	2009 р.	2010 р.	2011 р.
Коефіцієнт співвідношення позик та депозитів	2,73	3,10	2,58
Коефіцієнт відношення ліквідних активів до депозитів	2,82	3,21	2,77
Коефіцієнт відношення ліквідних активів до вкладів до запитання	7,94	8,93	5,11
Коефіцієнт відношення вкладів до запитання до строкових вкладів	0,56	0,60	1,25
Коефіцієнт відношення власного капіталу до залучених коштів	0,09	0,09	0,14

Загалом у 2011 р. порівняно з 2010 р. у ПАТ "УкрСиббанк" спостерігається зменшення вкладів клієнтів на 838,413 млн грн (5,58 %), на що значною мірою вплинуло зменшення вкладів юридичних осіб на 38,93 %. Але позитивною тенденцією є збільшення депозитів населення на 6,54 млрд грн (тобто майже у 3 рази). Також спостерігається суттєва зміна структури депозитного портфеля – обсяг коштів клієнтів до запитання збільшився на 39 % та склав 7,9 млрд грн.

Отже, виходячи з розрахованого коефіцієнта співвідношення позик та депозитів, можна засвідчити дуже високе значення цього показника за весь аналізований період. Це є ознакою високих ризиків, що пов'язані з недостатністю ліквідності, тобто банк стає вразливим від дій кредиторів. Прийнятим вважається значення 70 – 80 %, що вказує на помірне співвідношення між ліквідністю та дохідністю. Цей банк надає позичок у 2,5 – 3 рази більше, ніж залучає кошти на депозити.

Коефіцієнти відношення ліквідних активів до депозитів за 2009 – 2011 рр. знаходяться приблизно на одному рівні та становлять 2,82, 3,21 та 2,77 відповідно. Це означає, що банк зможе в повному обсязі відповісти за своїми

Коефіцієнти відношення ліквідних активів до вкладів до запитання мають достатньо високі значення за всі періоди, що свідчить про захищеність нестабільної частки зобов'язань банку ліквідними активами.

Коефіцієнт відношення вкладів до запитання до строкових вкладів у 2009 – 2010 рр. має досить стабільне значення та свідчить про стабільність фінансових ресурсів та високу ліквідність, а у 2011 р. простежується збільшення цього показника майже у 2 рази. Це є негативною тенденцією для ресурсної бази банку в цілому, а також про низьку ліквідність.

Розраховані коефіцієнти відношення власного капіталу до залучених коштів за 3 періоди свідчить про дуже низький рівень забезпеченості власними коштами позикових коштів. У 2009 та 2010 рр. він складав лише 9 %, а у 2011 р. – 14 %.

У цілому, підводячи підсумок роботи банку щодо залучення ресурсів, слід відзначити правильну політику банку стосовно залучення нових клієнтів, яка веде до зростання дешевих ресурсів банку, та належну роботу з формування стабільної частини ресурсів банку за рахунок залучення такого перспективного виду ресурсів, як депозити фізичних осіб.

Проаналізувавши діяльність ПАТ "УкрСиббанк" та розглянувши в цілому банківську систему України, було виявлено такі проблеми залучення депозитів в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення:

1) розробка депозитної політики, привабливої для клієнтів з одного боку та прибуткової для банків з іншого. Вирішенням цієї проблеми може бути розробка простих і зрозумілих споживачеві депозитних продуктів, які б не потребували значних витрат з боку банку [3]; врахування інтересів певного сегмента споживачів, на який орієнтується банківська установа;

2) формування довіри у потенційного клієнта. Цю проблему можна вирішити лише формуванням бездоганної ділової репутації банку, забезпеченням фінансової стійкості та надійності банку, а також ретельним та постійним вивченням інтересів і запитів вкладників-юридичних та фізичних осіб, наданням найзручніших форм депозитного обслуговування [4];

3) підвищення зацікавленості індивідуальних осіб у розміщенні своїх коштів на вкладних рахунках можна забезпечити шляхом переорієнтації депозитної політики на нові джерела ресурсів, її модернізації та перегляду цілей, запровадженням новітніх організаційних форм ведення депозитних рахунків населення [5]; використанням можливостей з комплексного обслуговування клієнтури (тобто необхідність надання індивідуальним вкладникам додаткових послуг, які супроводжують взаємини із банком у процесі традиційного депозитного обслуговування).

Таким чином, запропоновані рекомендації дозволять удосконалити депозитну політику банків та підвищити її ефективність. Подальшими напрямками дослідження у цій сфері є вдосконалення інструментів залучення вкладів на основі впровадження нових, нетрадиційних операцій і послуг у депозитній діяльності.

Наук. керівн. Хмеленко О. В.

Література: 1. Вареник В. А. Основні аспекти депозитного формування капіталу банку / В. А. Вареник // Науковий вісник. – 2007. – № 17(6). – С. 167–170. 2. Офіційний сайт ПАТ "УкрСиббанк". – Режим доступу : www.ukrsibbank.com. 3. Бартош О. М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / Бартош О. М. // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2008. – № 3. 4. Галіцейська Ю. Оптимізація роботи банків із залучення депозитів населення в умовах фінансової кризи / Галіцейська Ю. // Банківська справа. – 2009. – № 3. 5. Дзюблук О. Оптимізація формування ресурсної бази комерційних банків / Дзюблук О. // Банківська справа. – 2008. – № 5.